

ROVDATA
Postboks 5685 Sluppen
7485 Trondheim

Vår ref: 1998/520
Dato: 15.03.2015

Side 1 av 5

ULV I NORGE PR. 15. MARS 2015

FORELØPIGE KONKLUSJONER FOR VINTEREN 2014/2015

RAPPORT 5

Bakgrunnen for denne statusrapporten om ulv i Norge er pågående og mangeårige felles svensk-norske bestandsregistreringer av ulv i vinterhalvåret. Resultatene er foreløpige og gir et sammendrag over det som til nå er dokumentert og kartlagt om ulvens status i Norge vinteren 2014-2015. De foreløpige resultater i denne rapporten bygger på systematisk sporinger av ulv på snø, DNA-analyser av innsamlet genetisk materiale og mer tilfeldige meldinger om ulv som er kvalitetssikret og innlagt i Miljødirektoratets Rovbase av Statens naturoppsyn (SNO).

Mer detaljer om bakgrunn og metodikk som brukes i registreringene av ulv finnes i den offisielle sluttrapporten fra forrige vinter: Wabakken m.fl. 2014. Ulv i Skandinavia og Finland – sluttrapport for bestandsovervåking av ulv vinteren 2013-2014. Høgskolen i Hedmark. Oppdragsrapport 11. 40 s. Denne og andre årlig utgitte statusrapporter fra perioden 1998-2014 er tilgjengelige på hjemmesidene til Rovdata (<http://www.rovdata.no>), Høgskolen i Hedmark (www.hihm.no), Det Skandinaviske Ulveforskningsprosjektet - SKANDULV (<http://skandulv.nina.no>) og Viltskadecenter (SLU) (www.viltskadecenter.se). Når det gjelder metoder som blir brukt i registreringene henvises også til nye felles svensk-norske instruksjoner på Rovdata (<http://www.rovdata.no/Instruksjoner.aspx>).

Antall og utbredelse

Foreløpig i vinter (2014-2015) er det for perioden 1. oktober-15. mars påvist 67-70 ulver i Norge, hvorav 34-37 dyr er bekreftet kun på norsk side av riksgrensen og minst 32 ulver er påvist i svensk-norske grenserevir med tilhold på begge sider av riksgrensen. Dessuten er en ettårig ulv som ble født og oppvokst i Julussareviret i Østerdalen påvist under utvandring i Finnmark og på finsk side av riksgrensen (Tabell 1).

Utenfor de fire fylkene som er omfattet av forvaltningsområdet for ulv (norsk ulvesone) er det så langt påvist 1-2 dyr i Finnmark, én ulv med tilhold i begge Agderfylkene på Sørlandet og én ulv i hver av fylkene Sogn og Fjordane, Oppland og Telemark (alle 3 skutt). Tre ulver er også felt i Hedmark (Tabell 1).

For første gang på 38 år med kontinuerlig ulveregistrering i Skandinavia er det denne vinteren påvist at en ulvetispe har vandret så langt sørvest som til Telemark. Denne tisper ble skutt under lisensjakt i Siljan kommune i februar (Tabell 1). Den forrige rekorden for vestlig vandring av en tisper var en som viste seg utenfor ulvegården på Langedrag i Buskerud fylke under førjulsvinteren 2001 (denne ble også avlivet). Alle andre ulver som har vandret til Sørlandet i denne 38-årsperioden har vært hanner.

Valpekull av ulv i 2014

Av valpekull i helnorske ulverevir er det foreløpig påvist to slike ynglinger i 2014. Begge kull er født av ulver med tilhold i eller delvis innenfor ulvesonen i de to revirene Julussa og Letjenna (Figur 1, Tabell 1). I Letjennareviret nordøst i Elverum er det registrert en markert økning i antall avkom sammenlignet med tidligere år. Både i 2012 og 2013 ble valpekull påvist i dette reviret, men i påfølgende vintre var det i begge tilfeller kun mulig å påvise én valp som hadde overlevd det første halvåret fram til sporsnøsesongen. I 2014 har samme tisper igjen ynglet, men denne tredje gangen er fem valper påvist, samtidig som fjorårsvalpen også har overlevd i reviret til ett års alder. Med andre ord er det nå i vinter påvist åtte ulver i denne familiegruppen (Tabell 1).

I tillegg er det i vinter dokumentert tre valpekull i grenserevir som berører Norge, dvs. ulverevir som dekker arealer på begge sider av riksgrensen. Valper er født av den radiomerkede tisper i Rotnareviret, av den umerkede tisper i Slettåsreviret og av den umerkede tisper i Hærsvjøreviret (Tabell 1).

Analyser av DNA-prøver innsamlet under sporing i Slettåsreviret har dokumentert at det i desember var 11 ulver i flokken, hvorav ni årvalper pluss foreldrepåret. Påret består av den opprinnelige tisper som nå har paret seg med en ny (tredje) hann etter at den opprinnelige hannen brått ble borte. Den nye partneren er mindre innavlet enn de to første og er annengenerasjons avkom etter den finsk-russiske innvandrereren i det svenske Galvenreviret. I Hærsvjøreviret er det dokumentert yngling og en flokk på minimum seks ulver etter lengre sporinger og DNA-analyser.

I Rotnareviret har tisper hatt GPS-halsband fire år på rad (radiomerket av Det skandinaviske ulveforskningsprosjektet SKANDULV) og det er veldokumentert at den største delen av reviret ligger på norsk side. Også for Slettåsflokken er hoveddelen av reviret på norsk side av riksgrensen (Figur 1).

Det er en liten mulighet for at det revirmarkerende Mangenparet kan ha ynglet (Tabell 1), men DNA-analyser har vist at begge individer i paret er forskjellige fra dem som ble påvist i området sist vinter. Det er også usikkert om reviret er begrenset til norsk side eller om dette også er et grenserevir med tilhold på begge sider av riksgrensen. Med andre ord gjenstår ytterligere sporing og DNA-kartlegging før disse spørsmål kan klargjøres.

Østmarka ved Oslo

Når det gjelder Østmarka, der et ulvepar etablerte seg og ynglet i 2013, er det lite sannsynlig at ulv har ynglet sist sommer (2014). Tisper som fødte fjorårets valpekull ble ikke påvist ved

DNA sist vinter og hun ser ut til å mangle også denne vinteren. Siste sikre dokumentasjon på at hun fortsatt var i live er fra et DNA-funn i valpeområdet 13. august 2013.

Hittil i vinter er kun én revirmarkerende ulv påvist i Østmarka. Dette er hannen fra paret som ynglet for 1 ½ år siden. Han er blitt sporet alene, men også sammen med to ettårige avkom (et av hvert kjønn) fra dette første og så langt eneste dokumenterte valpekullet etter denne hannen og den opprinnelige tisper som så langt mangler.

Også registrert atferd og flokkstruktur tyder sterkt på at ulveparet som i 2013 ynglet i Østmarka ikke lenger er intakt, men ingen endelige konklusjoner er trukket. I tiden framover vil eventuelle meldinger fra allmennheten om sporfunn av revirmarkerende tisper være av stor betydning for de endelige konklusjoner.

Meld fra om ulv eller ulvespor

Vinterens kunnskapsmangel er nå størst for Østfold og for Mangenreviret i grenseområdet mellom Akershus og Hedmark fylker (Tabell 1). Alle meldinger om spor eller observasjoner av ulv mottas med takk. Så meld gjerne ifra!

Med vennlig hilsen

Petter Wabakken
Prosjektleder
Høgskolen i Hedmark
Institutt for skog- og utmarksfag, Evenstad
2480 Koppang
Telefon: (+47) 97044518
E-mail: petter.wabakken@hihm.no

Erling Maartmann
Feltkoordinator
Høgskolen i Hedmark
Institutt for skog- og utmarksfag, Evenstad
2480 Koppang
Telefon: (+47) 48112070
E-mail: erling.maartmann@hihm.no

Tabell 1. Ulv i Norge med helnorsk tilhold (34-37) eller med tilhold på begge sider av riksgrensen (33) som foreløpig er dokumentert vinteren 2014-2015 (pr. 15. mars 2015). Svensk bestandsregistrering av ulv har sluttet å kartlegge *reell* flokkstørrelse i familiegruppene, slik at antall ulver oppgitt for de enkelte familiegrupper med tilhold på tvers av riksgrensa er å betrakte som minimumstall.

REVIR/ område	LAND	Fylke/län	Sosial status 2014-15	Kull født i 2014	Antall ulver foreløpig pr 15.03.2015
Julussa	N	Hedmark	Familiegruppe	Ja	7
Letjenna	N	Hedmark	Familiegruppe	Ja	8
Østmarka	N	Akershus	Familiegruppe	Nei?	3
Slettås	N/S	Hedmark/Värmland	Familiegruppe	Ja	11
Rotna	N/S	Hedmark/Värmland	Familiegruppe	Ja	4
Skugghöjden	S/N	Värmland/Hedmark	Familiegruppe	Ja?	3
Hærsjø	N/S	Hedmark/Värmland	Familiegruppe	Ja	6
Kynnefjäll	S/N	V-Götaland/Østfold	Familiegruppe?	Ja	2
Osdalen	N	Hedmark	Revirmark. par	Nei	2
Kynna	N	Hedmark	Revirmark. par	Nei?	2
Lutnes	S/N	Dalarna/Hedmark	Revirmark. par	Nei	2
Juvberget	S/N	Värmland/Hedmark	Revirmark. par	Nei	2
Flisdalen	N	Hedmark	Revirmark. par	Nei	2
Gräsmark	N/S	Hedmark/Värmland	Revirmark. par	Nei?	2
Mangen	N	Akershus/Hedmark	Revirmark. par	?	2
Pasvik	N	Finnmark	Ikke-stasjonær	Nei	0-1
Anarjohka	F/N	Finland/Finnmark	Ikke-stasjonær	Nei	1
Naustdal-Førde	N	Sogn og Fjordane	Ikke-stasjonær?	Nei	1 ¹
Koppangkjølen	N	Hedmark	Stasjonær	Nei	1 ²
Mykleby	N	Hedmark	Ikke-stasjonær?	Nei	1 ³
Valdres	N	Oppland	Ikke-stasjonær	Nei	1 ⁴
Stange	N	Hedmark	Stasjonær?	Nei	1 ⁵
Sotsjøen	N	Akershus	Stasjonær?	Nei	0-1
Hobøl-Våler	N	Østfold	Stasjonær?	Nei?	1
Rakkestad	N	Østfold	Ikke-stasjonær?	Nei?	0-1
Siljan	N	Telemark	Ikke-stasjonær	Nei	1 ⁶
Sirdal-Setesdal	N	V og A-Agder	Ikke-stasjonær?	Nei	1
Totalt (inkl. 6 døde)					67-70

¹ Hannulv avlivet ved lisensjakt i Naustdal kommune 16.desember 2014

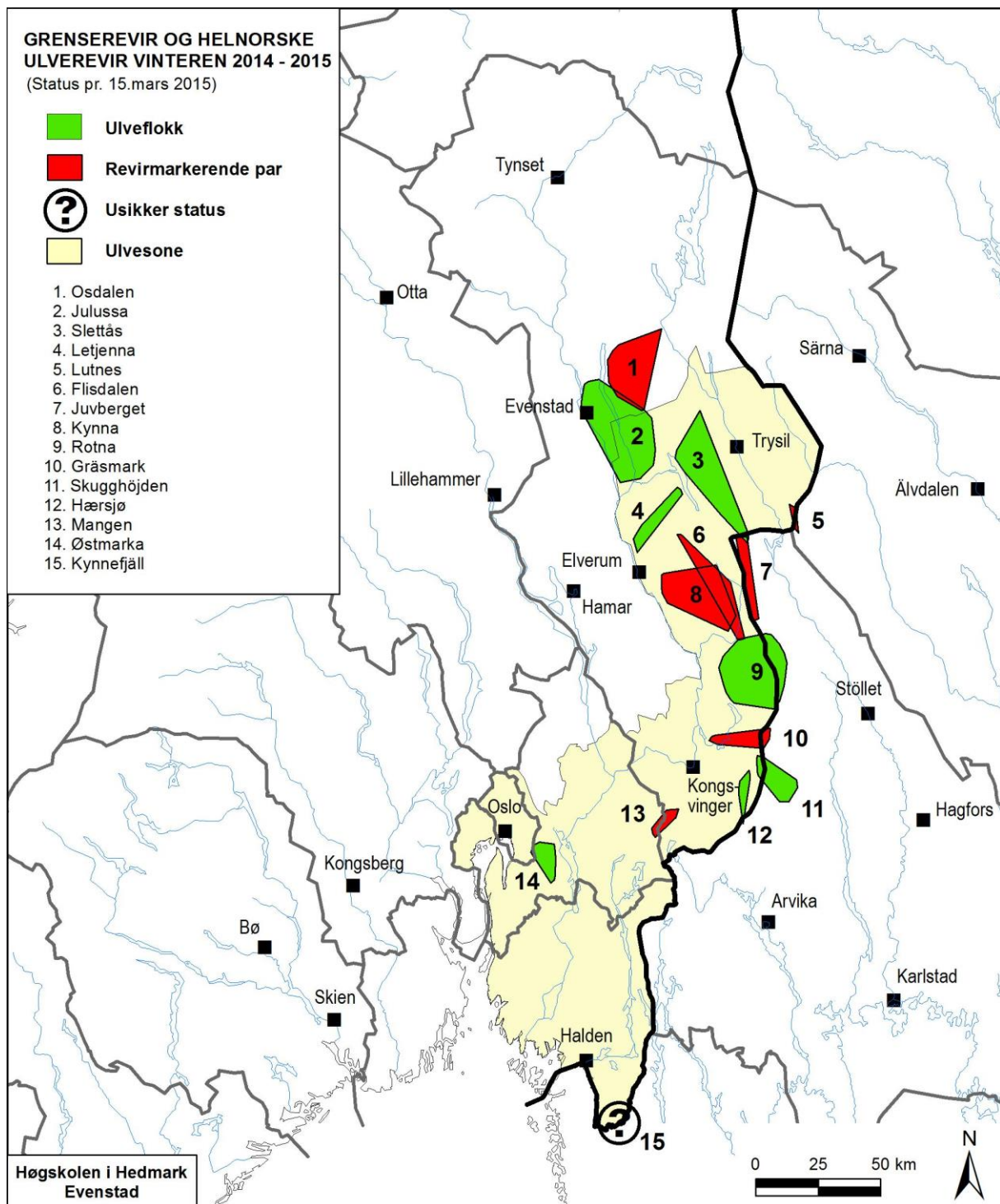
² Hannulv avlivet ved lisensjakt i Rendalen kommune 6.februar 2015

³ Hannulv avlivet ved lisensjakt i Stor-Elvdal kommune 8. februar 2015

⁴ Hannulv avlivet ved skadefelling i Nord-Aurdal kommune 31.desember 2014

⁵ Hannulv avlivet ved lisensjakt i Stange kommune 13.desember 2014

⁶ Tispe avlivet ved lisensjakt i Siljan kommune 3. februar 2015

Figur 1. Utbredelse av helnorske og svensk-norske revir vinteren 2014-2015. *Minimums* revirgrenser pr. 15. mars 2015 er kartlagt ved sporing av ulv på snø, DNA-analyser og GPS-posisjoner fra radiomerkede ulver i to revir (Rotna og Julussa). Ulvesonen er også vist.